

(ZELF)SELECTIE IN DE LERARENOPLEIDING: PROBLEMEN, INTERVENTIES MECHANISMEN UITKOMSTEN

Jacqueline Kösters
Velon 2017

- **Wat:**
NRO-onderzoek naar de voorspellende waarde van selectie-instrumenten voor de toelating tot de lerarenopleidingen met als doel kwaliteit van leraren te verhogen. Duur: 4 jaar
- **Wie:**
Consortium van het Kohnstamm Instituut UvA, het Kenniscentrum Onderwijs en Opvoeding van de HvA, het ICLON en Stichting Economisch onderzoek (SEO)
- **Onderzochte instellingen:**
Pabo's: Avans, HSLeiden, De Kempel
Tweedegraads: HvA Engels, FLOT Engels en geschiedenis, Inholland Engels en geschiedenis
Ulo's: UvA biologie, ICLON geschiedenis en maatschappijleer

LITERATUURSTUDIE

- Weinig wetenschappelijke evidentie ten aanzien van selectiecriteria en selectie-instrumenten voor de lerarenopleidingen.
- Een mix van criteria en instrumenten heeft grootste voorspellende waarde.

GESCHIKT

ONGESCHIKT

BEETJE TUSSENIN

LITERATUURSTUDIE: 4 CLUSTERS

1. **Kennis- en denkniveau:** sterke positieve correlatie tussen het gemiddelde cijfer bij vooropleidingen en het succes in de lerarenopleiding (met name de academische component).
2. **Motivatie:** de weinige studies die dit aspect als factor hebben meegenomen, tonen geen voorspellende waarde aan.
3. **Professionele houding en persoonlijke eigenschappen:** nauwelijks onderzoek naar persoonlijkheidskenmerken en aankomende leraren-in-opleiding.
4. **Beroepsgerelateerde vaardigheden:** nauwelijks onderzoek, voorspelt enigszins succes in studie maar niet in beroep.

METHODIEK: VERKLAREND EVALUATIEONDERZOEK

Kernvraag: Wat werkt voor wie in welke omstandigheden?

Een verklarende evaluatie onderzoekt de verbanden tussen interventies en de (ongewenste/onbedoelde) uitkomsten, en legt met name de onderliggende werkzame mechanismen bloot en tevens de context waarin deze mechanismen wel of niet leiden tot het effect.

Context

Interventie → mechanisme → uitkomst

CONTEXT: BACHELOR (PABO + TWEEDEGRAADS)

Probleem	Interventie	Mechanisme (verondersteld)
Laag instroomniveau van studenten	*Excellentietrajecten en vwo-routes/Ac. Pabo * Reken- en taaltoetsen (pabo) → +/-studieadvies	hoger instroomniveau → meer studiesucces → betere leraren (?)
Studenten: slecht beeld beroep, opleiding en zelf. 'Slecht' keuzeproces.	*1-meimaatregel; *Studiekeuzecheck, matching beroep en opleiding, zelf	Betere oriëntatie en keuzeproces → + zelfselectie + motivatie en binding
Opleiding: slecht beeld van aankomende studenten	Testen (bijv. NOA, lemo), toetsen → +/-studieadvies	(Zelf-)selectie op basis van studieadvies
Studenten nog jong en in ontwikkeling	SKC als start van SLB-traject in propedeuse	→binding en identificatie in opleiding →zelfselectie; BSA → selectie

CONTEXT: BACHELOR (PABO + TWEDEGRAADS)

Probleem	Interventie	Mechanisme (verondersteld)
Pabo's:		
Homogene instroom → homogeen studenten- en lerarenbestand	Doelgroepenbeleid, specialisatietrajecten challenge programs	→ nieuwe doelgroepen, bijv. jongens → binding en identificatie
Tweedegraads opleidingen (Engels en geschiedenis):		
Capaciteitsprobleem: aantal stageplaatsen + banen	*Decentrale selectie *'zware' SKC	Minder en betere studenten → voldoende stageplaatsen
Ongemotiveerde studenten: keuze voor vak en/of behalen propedeusediploma	*Faciliteren doorstroomstudent *SKC/matching als start SLB-traject	→ meer doorstroom naar universiteit → zelfselectie vóór de poort → binding en identificatie in opleiding → zelfselectie of BSA;

CONTEXT: ULO'S (OVERSCHOTVAKKEN)

Probleem	Interventie	Mechanisme (verondersteld)
Capaciteitsprobleem: aantal stageplaatsen + banen	Selectie en ranking (geschiktheid voor beroep)	Minder studenten → voldoende stageplaatsen/banen
Hoge uitval in eerste maanden van ongeschikte studenten	Selectie en ranking	Betere studenten → minder uitval → betere relatie met scholen Onderwijs beter te plannen
Wachtlijst van niet-geplaatste studenten	Negatief bindend advies	Minder herinschrijvingen
Studenten: geen realistisch beroepsbeeld, realistisch beeld opleiding en zelfbeeld.	Confrontatie studie en beroep in intake	Beter oriëntatie leidt tot zelfselectie

UITKOMSTEN 1

Veronderstelde uitkomsten:

- + Kleinere instroom, maar meer gemotiveerde en geschikte studenten
- + Minder ongeschikte studenten stromen in
- + Minder uitval en hoger studierendement
- + Betere studenten → betere leraren (?)

Onbedoelde, gewenste uitkomsten:

- + Meer diepgang mogelijk in curriculum door hoger niveau (Pabo)
- + Meer zelfvertrouwen bij studenten, bewuster met studie bezig
- + Binding aan de opleidingen begint al vóór de start van de opleiding
- + Betere begeleiding van studenten mogelijk vanaf start opleiding

UITKOMSTEN 2

Onbedoelde ongewenste uitkomsten:

- Pabo: aanvankelijk grote daling instroom met name van stapelaars vanuit mbo. Verwitting van de Pabo.
- Negatieve zelfselectie waardoor wellicht potentieel geschikte studenten niet instromen.
- Nog steeds veel uitval en verkeerde studiekeuze, ook van studenten met positief advies. En: ook studenten met een negatief advies kunnen succesvol zijn.
- Studenten geven vaak geen gevolg aan niet-bindende negatieve adviezen. SKC is eigenlijk te laat voor studenten.

Leiden interventies tot (zelf-)selectie van de juiste studenten?

PROCESSEN

- **Matching** (bachelors SKC): opleiding en student gaan na of er een (wederzijdse) match is.
- **Selectie**: de opleiding selecteert de meest geschikte studenten bij beperkt aantal plaatsen (ulo's).
- **Zelfselectie**: proces waarbij studenten tot het besluit komen al dan niet te kiezen voor een specifieke opleiding op basis van:
 - beeld van opleiding en beroep;
 - zelfbeeld/zelfinzicht
 - studieadvies.(bachelors, ulo's)

ZELFSELECTIE 1

I.t.t. selectie geen lineair, rationeel proces resulterend in een weloverwogen beslissing maar een complex, langdurig, sociaal proces dat ook nog doorgaat na de start van de opleiding.

Niet alleen uitzoeken wat interessant en leuk lijkt, maar vooral ook: definiëren van wie je bent en wie je wilt worden: identiteitsontwikkeling (m.n. bachelors).

Age of opportunity: er zijn nog veel keuzes en ontwikkelingen mogelijk.

ZELFSELECTIE 2

Zelfselectieproces vindt vooral plaats (lang) vóór de poort (o.a. proefstuderen, open dagen) én na de poort (uitval in propedeuse) en relatief weinig in de poort n.a.v. SKC.

Confirmation bias: als een studiekeuze eenmaal gemaakt is, wordt alle informatie cognitief zó geïnterpreteerd dat de keuze toch bevestigd wordt (Weyand 2012). Ongeschikte kandidaten hebben de neiging ongunstige uitkomsten te neutraliseren (Mayr, Müller, & Nieskens, 2016).

Drempels in keuzeprocess (bijv. DS) lijken zelfselectie te versterken.